

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja enak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravljalstvu v dljaškem sosenično (Knabenseminar). — Določniki Hakovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenem okrajev mariborskega, št. lenartškega, radgonskega, mahrenberskega in brežiškega.

(Veja deloma tudi drugim okrajem.)

Volitve za Gradec so odložene do 19. avgusta. Zakaj? To še ni dovolj jasno pa dobro je. Sedaj imajo kmetje preveč dela s krmo in potem z žetvijo. Volitve pa se moramo vsi Slovenci krepko in odločno udeležiti. Kajti sedaj velja zadnje odločilno bitko zoper nemške liberalce in njihove zaveznike, nesrečne, zaslepljene slovenske Judeže — nemškutarje. Brž ko je Slovenem povsod to jasno, je zmaga uže na pol naša.

In hvala Bogu, kakor nam poročila iz raznih okrajev kažejo, zavedajo se Slovenci vedno bolj in vidijo, da jim grozi gmotni propad in narodna smrt, če ne otresejo nemškutarjev, če še dalje trpijo neopravičeno jerobstvo tujcev.

Kako so nemški liberalci, med njimi tudi Seidl, Brandsteter, Schmiderer, celih 23 let štajerskega kmeta na nič spravljali, to se je v Slov. Bistrici 4. maja in sv. Trojici 8. junija v Slov. goricah dovolj jasno razložili. Pokazala je se tudi pot, po katerej edino moremo kmetški stan rešiti, namreč če vržemo povsod nemškutarje, ki z mestnimi in trškimi liberalci držijo, če izvolimo slovenske poslance, ki bodo potem z nemškimi konservativci začeli v Gradcu popravljati, kar so liberalci zagrešili n. pr. da odpravijo okrajne zastope, prepovedó prosto ženitovanje nemaničev, preuredijo domovinsko postavo, dedno pravo itd. sploh vzamejo v roke kmetško vprašanje in je rešijo na korist kmetškemu stanu, deželi, Slovenem, Avstriji.

Tam se je tudi pojasnilo, kako mislimo Slovenci zastran šol in uradov pa nemščine, namreč: šole morajo biti slovenske tako, da bodo bukvice, katekizmi, učenje slovensko, pa o pravem času se naj pametno, t. j. na podlagi in s pomočjo

slovenščine uči nemški jezik, ker je to nam potrebno.

Jednako želimo tudi, da so Slovenem v korist urejene latinske in višje šole, učiteljišče v Mariboru. Zahtevamo tudi, da znajo naši politični in sodnijski, davkarski, poštni, železniški uradniki slovenski. Zakaj? Enkrat, ker je to potrebno, ker to tirja narodna jednako-pravnost. Drugič pa, ker dobijo tako slovenskih starišev sinovi doma dobrih služeb, boljšega kruha, pšeničaka.

Nemškutarji in privandrani Nemci pa ravnó na opak hočejo: oni po vsej sili tiščijo z nemščino v šole in urade, da bi se jim ne trebalo slovenski učiti. Slovenec bi se naj zavoljo tujcev in njihovih otrok nemški učil, da bi ti na Slovenskem vse boljše službe mogli pobrati. To je tudi glavni uzrok in nagib, zakaj s svojim šulvereinom, bauernvereinom toliko našega ubogega, deloma še nevednega kmeta nadlegujejo, mu Bog vedi kaj obetajo, da se jim vda. Posebno pa sedaj vozijo se po celem okraji, obetajo, žugajo, podmitavajo, da je uže res grdo.

Temu se moramo krepko upreti. Slovenci se radi naučimo nemško, a za se, za svoje potrebe, ne pa zavoljo tujcev. Kdor hoče na Slovenskem javno službo imeti, naj se tudi našega jezika nauči. Tako je povsod pri pametnih ljudeh navada.

Obžalujemo torej, da mnogo Slovencev še ta pamet ni srečala, da torej v lastno skledo pljuvajo, samim sebi pšeničak jemljejo in tujcem v usta pšejo, svoje slovenske govornice se sramujejo in po tujščini gladijo, a ob enem sebi in svojim narodni grob kopljejo. To so nam pravi izdajalec — Judeži. Slovenem bi se uže davno bolje godilo, ko bi toliko grdih nemškutarjev ne imeli. Ptujsko mesto je bilo nekaj veliko, pa divji Gotje so je razdžali, ker se je v mestu nekaj izdajalcev našlo. Zato proč z nemškutarji pri volitvah volilnih mož. Slovenci, ki veste zakaj se gre pri teh volitvah, držite povsod trdno vkup. V vsakej fari, vsa-

kej občini pogovorite se poprej, koga bode volili, potem stopite vsi o pravem času na volišče in zmaga bo vaša. Nemškutarje treba povsod spodrinoti.

Tako storite, dragi Slovenci, ob mejah slovenskih in zadostite svojej narodnej dolžnosti. Vsi Slovenci od Mure do Trsta gledajo na vas in pričakujejo, da povsod zmagate!

V brežiškem okraji pa se štuli zopet med slovenske kandidate g. Šnideršic, on ki v mestu podpira zmiraj nemškutarstvo. Mož je pred 6 leti pisal „Slov. Gospodarju“, naj ga ta podpira, kajti on (Šnideršic) je v srce (!) vendar le Slovence in bode v deželnem zboru stal na slovenske strani. Toda kaj se je zgodilo? V Gradci se loči od Slovencev, stopi v nemško-liberalni klub in torej skočil do nšes v nemčurski koš. Naj pa ostane v njem in med Slovence naj ne hodi. Človeku, ki tako prelomi dano možko besedo, ne more noben slovenski volilec verovati. Deserterja nazaj prišedšega nikder ne postavijo za generala, ampak odmerijo mu zaslužen kaznen. Torej — proč s Šnideršičem. Namesto njega ima Slovensko društvo uže boljšega kandidata, katerega dobro poznajo kot poštenjaka vsi volilci brežiškega, kozjanskega in sevniškega okraja.

Slovenskim kmetom beseda pred volitvami.

(Dopis iz Savinjske doline.)

Naši nasprotniki Vam bodo zopet mnogo pravili o nemškem jeziku, kako je potreben itd. Dajte si torej čisto po domače še enkrat razložiti, kako stoji s slovenščino in nemščino med nami.

Ako greš sosed h gosposki, zdrava pamet Ti daje v glavo, da hočeš, da Te zastopijo ali razumejo, kaj želiš. Vse oblasti, cesarske, deželne, občinske itd. so za nas državljane na svetu, ne pa mi za to, da nekaj gospodov redimo. Plačujemo davke za to, da imamo gosposko, pred katero najdemo pravico, kedar je treba. Tako naravno torej, kakor da moramo vsak dan jesti in piti, je, da moramo imeti take gosposke, ki nas zastopijo ali razumejo. Razumejo nas pa samo tedaj, ako znajo slovensko. Kakor potreben nam je vsakdanšnji kruh, tako potrebni so nam gospodje po kancelijah, ki slovensko znajo. Slovensko pa le zna, kdor se je učil. Torej moramo tirjati, da se tisti, ki hočejo gospodje biti po kancelijah, slovensko učijo. Za gospoda pa ne more dosti biti, da bi se naučil samo toliko, kolikor sta ga učila oča in mati; že samo zato ne, ker tudi Slovenci imamo po različnih krajih različne besede, in doma človek ne izve toliko, kakor mu je potrebno, ako gre po svetu. Gospodje po kancelijah pa morajo vedeti toliko, da nas razumejo in nas poučijo o vsem, kar imamo pri njih opraviti. Tega

pa se ne naučijo nikjer, kakor v srednjih in višjih šolah. In ako se hočejo naučiti tako, da bodo o vsaki reči znali z nami govoriti, morajo, ker mi slovensko govorimo, učiti se po slovenskih šolah. Šole toraj morajo biti za nas Slovence slovenske.

Ako toraj hočemo, da nas bodo po kancelijah spoštovali tako, kakor nam gre, — ako hočemo, da izgine tisto zaničevanje pri gospodih, ki so nas imeli le za „neumne paure“, ki naj ubogajo, molčijo, sinove k vojakom dajejo in davke plačuje, — tedaj moramo tirjati da vsi uradniki znajo slovensko, ali z drugimi besedami, da se vsi uradniki izučijo po slovenskih šolah.

To pa ima drugo prav imenitno stran. Ako tirjamo, da vsi uradniki znajo slovensko, kdo bo potem uradnik ali gospod v kancelijah pri nas? — Naši kmečki, slovenski sinovi bodo zasedli ravno tako nizke in visoke posvetne službe, kakor imamo svoje sinove v duhovskih službah. Duhovske oblasti so že zdavnaj sprevideli, kako prav in pravično je to.

Vidite torej sosedje, da skrbite le za svoj in svojih otrok blagor, ako ostanete Slovenci. Držimo se zato slovenske matere! Kaj pa nemškutarji pravijo? — Pravijo, da moramo sebe in otroke nemško učiti, da naj bodo šole in kancelije nemške. Prijatelji, premislite nasledke! Ako je pri nas vse nemško po kancelijah, (šola tako ne more biti celó nemška, ker se je pokazalo, da se v celo nemški šoli, kakor je že tako bila pred 50 leti, ni nikdo nič naučil) torej ako so kancelije nemške, tedaj lahko uradnike kakor do zdaj iz Nemškega dobivamo. Nemei in nemškutarški sinovi bodo, kakor so bili, pri nas gospodje, Tvoj sin bo pa k večjemu pisar nižje vrste, bevič, ali pa paznik jetnikom. To hočejo zviti lšjaki, ki pravijo, da so „kmečki prijatelji“; gledajo pa le na to, da bi še zanaprej nam gospodovali in zapovedovali.

Zdaj pa še besedo o nemščini. Učni red za šole na kmetih je že tak, da se otroci začnejo nemško učiti, kedar znajo slovensko brati ali čitati (št ti), pisati in računati in krščanski nauk. Ako pa hočeš svojega sina naprej po svetu spraviti, našel boš šole, v katerih se bo deček naučil slovensko in nemško popolnoma. Tako bo namreč, ako bodo šole take, kakor jih mi hočemo in naši poslanci na Dunaji. Po naših željah naj bi bile vse srednje šole med nami take, da bi vsak, ki jih prebije, znal priproste in učene reči govoriti, brati in pisati slovensko tako kakor nemško (t. j. v malih šolah se naj o pravem času začne učiti nemški jezik s pomočjo in na podlagi slovenskega, v latinskih šolah, učiteljskih in višjih učilnicah pa tako nemški in slovenski, da bo slovenski dijak ob